

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2019-11-13
Besvaras senast
2019-11-20 kl. 12.00

Till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:384 Den allvarliga situationen för Bolivias folk

Den bolivianska författningen stadgade att en president bara kunde väljas om en gång. Likafullt tillät landets högsta domstol, som har till uppgift att tolka författningen, Evo Morales att ställa upp ytterligare en gång. Trots att man i en folkomröstning sa nej (något under 50 procent av rösterna) till detta ställde Evo Morales upp ytterligare en gång. Även denna gång tillät landets högsta domstol, som har sista ordet i författningsfrågor, honom att ställa upp ytterligare en gång. Under valet som sedan följde anklagades Evo Morales för valfusk och korruption vilket ledde till protester, och oppositionen gick till häftiga och våldsamma angrepp medan Evo Morales anhängare i partiet MAS försvarade sig.

När anklagelser om valfusk kom, inbjöds OAS att göra en revision av de totala antalet röster. Det gjordes och OAS kom fram till att det för det första fanns uppenbara oegentligheter. Dock användes inte ordet valfusk, och det finns inga bevis för de skyldiga. För det andra ska Evo Morales statistiskt sett ha vunnit valet med knappt 10 procent fler röster än Mesa som blev nummer två.

Efter OAS revision och utlåtande utlystes nyval. Bolivia hamnade snabbt i ett mycket instabilt politiskt läge. Men oppositionen har uppenbarligen inte väglets enbart av att ha haft kritiska synpunkter på hur författningen ska tolkas och upprördhet mot att det förekommit valfusk. Det har uppenbarligen förekommit andra intressen och drivkrafter i det bolivianska samhället, med helt andra syften än att värna landets författning och demokratins spelregler. Hade det handlat om respekten för författningen och demokratin hade man låtit rättsstatens principer gälla och fungera. Så har inte skett, vilket kommit mycket tydligt till uttryck i efterspelet till Evo Morales avgång.

Medierna och högern vill förmedla en bild att Evo Morales avgick frivilligt och att det inte handlar om en statskupp, vilket är missvisande. Många ledare för rörelser samt parlamentariker och ministrar har tvingats fly, deras hem har plundrats och bränts ned, släktingar och barn har tagits som gisslan i samband med att man ställt krav på att dessa ledare ska avsäga sig sina poster. Över 20 politiska ledare tillhörande landets största parti MAS har sökt och fått asyl på den mexikanska ambassaden. De som förmådde Evo Morales att avgå var inte bara kritiska uttolkare av landets författning och av valfusk utan en organiserad pöbel eller mobb.

Det som fällde avgörandet när det gällde Evo Morales avgång var att militären ställde sig på oppositionens sida. Den "uppmanade" alltså landets statschef att avgå innan dennes mandatperiod var slut.

Det saknas beslut i parlamentets kamrar, där Evo Morales parti MAS är i majoritet, om ett godkännande av statschefens "entledigande".

Med militärens stöd har alltså en opposition som har mindre stöd bland folket än det nuvarande regeringspartiet MAS avsatt landets statschef på ett sätt som strider mot konstitutionen. Närmare en definition på begreppet statskupp kan man knappast komma.

Bolivia saknar nu politisk ledning. Kvar på scenen står, som så många gånger tidigare i Sydamerikas historia, militären. Vad vi sett är en statskupp med ett grumligt förspel. Denna kupp fördöms nu av många framträdande demokratiskt sinnade politiska ledare och intellektuella världen över.

De politiska motsättningarna är hårda och situationen är ytterst farlig, särskilt för den fattigaste delen av befolkningen, och kan leda till inbördeskrig. Den brasilianske arbetarledaren och tidigare presidenten Lula da Silva förklarade när han hörde om Evo Morales avgång: "Det är beklagligt att Latinamerika har en ekonomisk elit som inte klarar av att respektera demokratin och inkludera de fattigaste som samhällsmedborgare."

Med anledning av detta vill jag fråga utrikesminister Ann Linde:

Vad avser utrikesministern att göra från Sveriges sida och inom EU för att förmå Bolivias politiska ledare att besinna sig, ta det ansvar de har för landets framtid och förhindra att Bolivias folk störtas in i ett förödande inbördeskrig?

.....
Amineh Kakabaveh (-)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welanders